

DE DRIE PRINCIPES VAN
EEN OPWEKKING

Hugo Bouter

De drie principes van een opwekking

Geestelijk ontwaken, nieuw leven, een wandel in het licht

De drie principes van een opwekking
Geestelijk ontwaken, nieuw leven, een wandel in het licht

Copyright © Boeken bij de Bijbel
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Herziene editie 2017
OudeSporen online uitgeverij

ISBN/EAN 978-90-70926-40-3
NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*'Ontwaak, u die slaapt,
en sta op uit de doden,
en Christus zal over u lichten'.*

Efeziërs 5:14

Inhoud

1. Komt er nog een opwekking?	9
2. De context van Efeziërs 5:14	11
3. Principieel, praktisch en profetisch perspectief	13
4. Eerste aansporing: Ontwaak, u die slaapt	15
5. Tweede aansporing: Sta op uit de doden	17
6. De belofte: Christus zal over u lichten	19

1. Komt er nog een opwekking?

Zal er nog een opwekking komen in onze tijd? De Schrift schetst over het algemeen een somber beeld van de laatste dagen die voorafgaan aan de wederkomst van Christus. Paulus waarschuwt in zijn brieven al tegen verval en afval, tegen schijn-christendom (Hand. 20:29-30; 2 Tess. 2:3-7; 1 Tim. 4:1; 2 Tim. 2:16-3:9). Petrus spreekt over valse leraars en spotters in de eindtijd (2 Petr. 2 en 3). Johannes betitelt de dwaalleraars als ‘antichristen’, die zowel de Vader als de Zoon loochenen (1 Joh. 2:18-23; 4:1-3; 2 Joh.). Judas beklemtoont het goddeloze karakter van deze mensen (Jud.:4-16). Er is in onze dagen dus zeker geen compleet herstel te verwachten van de glorieuze begintijd van de Gemeente. Wel volgt het oordeel, dat zal worden uitgeoefend bij de wederkomst van de Heer.

De brieven aan de zeven gemeenten in Klein-Azië laten ook een negatieve ontwikkeling zien (Openb. 2 en 3). De naamchristenheid zal haar geschiedenis zelfs eindigen als het grote Babylon (Openb. 17 en 18). Daarom kunnen wij geen wereldwijde opwekking verwachten, zeker niet in de zin van een algeheel herstel, een uniforme terugkeer naar de glorieuze begintijd van de Gemeente. Is het juist om – zoals sommige charismatische predikers dat doen – te streven naar machtige ‘tekenen en wonderen’? Moeten wij veel waarde hechten aan de ‘openbaringen’ van mensen die zichzelf aandienen als een nieuwe klasse van ‘apostelen’ en ‘profeten’? Zeker niet!

Maar Gods Geest is niet gebonden, en het Woord van God is niet geboeid (2 Tim. 2:9). Zolang de Heilige Geest niet is weggenomen van de aarde, is Hij werkzaam onder hen die de naam van Christus noemen. De Geest is soeverein. Het is de Geest die levend maakt, die dode mensen nieuw leven schenkt en

ingeslapen gemeenten nieuw vuur. Als het gaat om het werk van de Geest, is een opwekking dus nog steeds mogelijk en wenselijk: in ieder geval individueel en plaatselijk, maar mogelijk ook in grotere verbanden. Wij moeten echter op onze hoede zijn en de toets van Gods Woord aanleggen bij alles wat wij zien en horen. Helaas is er veel dat slechts schijn is, imitatie, mensenwerk.

2. De context van Efeziërs 5:14

Daarom willen wij graag onderzoeken welke richtlijnen de Schrift ons op dit punt geeft. Wij doen dit aan de hand van een bekend vers, namelijk Efeziërs 5:14, dat ons drie toetsstenen verschaft van het innerlijke, geestelijke gehalte van een opwekking.

Als we de samenhang bezien waarin dit vers voorkomt, dan blijkt dat Paulus hier spreekt over de praktische levenswandel van de christen. Wij vinden in het eerste deel van Efeziërs 5 drie kernwoorden voor onze levenspraktijk. Onze wandel is allereerst een wandel in *liefde* (vs. 2), maar vervolgens ook een wandel in het *licht* (vs. 8vv.), en tevens een wandel in *wijsheid* (vs. 15vv.).

Het gaat ons in verband met ons onderwerp om het *twééde* trefwoord, namelijk onze wandel in het licht. Wat is de aard van dit licht? Het is geestelijk licht, het licht van de opgestane Christus dat ons als gelovigen bestraalt en waarin wij als nieuwe mensen ook mogen wandelen. Zo gaan wij de weg als kinderen van het licht. Christus is om zo te zeggen de Zon van ons leven, het grote Licht dat ons regeert en dat ons leven beheerst (vgl. reeds Gen. 1:16).

Christus heeft een einde gemaakt aan onze 'doodsslaap', het leven in de zonde, en als 'opgewekte' mensen leven en wandelen wij nu in Zijn licht. Die nieuwe levenswandel staat in schril contrast tot onze vroegere wandel in de duisternis van het ongeloof en van de zonde, met andere woorden in het duister van de geestelijke dood. Met de onvruchtbare werken van de duisternis hebben wij

nu niets meer van doen, zo zegt de apostel, want het licht stelt ze aan de kaak en maakt alle dingen openbaar.

3. Principieel, praktisch en profetisch perspectief

De vermaning van Efeziërs 5:14 kunnen wij in *principiële* zin verstaan, maar er is daarnaast zowel een *praktische* alsook een *profetische* benadering mogelijk. De profetische betekenis van deze oproep, zowel voor Israël als de Gemeente, wordt gestaafd door de verwijzingen naar de profeet Jesaja, met name Jesaja 26:19 en 60:1. De nadruk valt hier op de *praktische* betekenis voor ons als gelovigen, maar die kan niet worden losgemaakt van de beide andere toepassingen.

Eerst nog iets over de opbouw van dit vers. De vermaning bestaat eigenlijk uit drie delen, en wel twee aansporingen en daaraan gekoppeld een derde element, namelijk een belofte:

1. Ontwaak, u die slaapt;
2. Sta op uit de doden;
3. Christus zal over u lichten.

Wanneer wij de tekst vanuit principieel oogpunt bezien, dan is hij toepasbaar op onze bekering en wedergeboorte. Wij moeten als zondaars ontwaken uit de geestelijke doodsslaap. Wij hebben nieuw leven nodig om op te kunnen staan uit onze doodsstaat als zondaars. Christus werkt dat nieuwe leven door Zijn Woord en Geest. Dan geldt de belofte dat Hij het nieuwe Centrum van ons leven wordt, de Zon in Wiens licht wij voortaan mogen wandelen.

Hoewel deze benadering juist is, gaat het de apostel toch vooral om de praktische toepassing op ons leven als gelovigen, de praktische beleving en verwerkelijking van onze zegeningen – zoals dat in Efeziërs 4 tot 6 trouwens steeds het geval is. Paulus richt zich immers tot de heiligen en getrouwen in Christus Jezus (Ef. 1:1), dus tot bekeerde mensen. Zij moeten de principiële levensvernieuwing die hun ten deel is gevallen, nu ook praktisch waarmaken. Zo zullen zij zich daadwerkelijk onderscheiden van de ongelovigen om hen heen, die dit nieuwe leven niet kennen en nog dood zijn in hun overtredingen en zonden (Ef. 2:1).

Het is immers heel goed denkbaar dat wij als christenen behoefte hebben aan een geestelijk réveil in ons leven, een herleving, een ontwaken uit de slaap. Kortom: een opwekking. Wij kunnen op allerlei manieren ‘in slaap raken’. Dit kan gebeuren door dorheid en doodsheid in ons geestelijk leven, gebrek aan geestelijk voedsel, lauwheid, een werelds denken en handelen. Er is uiterlijk helaas weinig verschil tussen een ingeslapen gelovige en een dode naamchristen. Het is waar: de Heer kent hen die de Zijnen zijn. Maar dat is maar één kant van de medaille. Als wij geestelijk in slaap zijn gevallen, is ons leven niet tot eer van de Heer. Dan kunnen wij niet van Hem getuigen en zijn wij niet bruikbaar voor Hem.

Wat is dan de weg tot herstel? Hoe komt een waarachtige opwekking tot stand? Volgens Efeziërs 5:14 gebeurt dit in drie stappen:

1. door een geestelijk ontwaken door het Woord;
2. door een wandel als levend gemaakte gelovigen;
3. door een leven in het licht van de opgestane Heer.

4. Eerste aansporing: Ontwaak, u die slaapt

Wij moeten wakker worden, wij moeten ontwaken uit onze 'slaap'. Om duidelijk te maken dat deze vermaning wel degelijk ook voor ware gelovigen geldt, wijs ik op enigszins vergelijkbare verzen in Romeinen en 1 Tessalonicenzen. Het is nu niet de tijd voor ons, zo schrijft Paulus, om te slapen (Rom. 13:11vv.). Gelovigen zijn immers kinderen van het licht, zonen van de dag. Wij zijn niet van de nacht of van de duisternis. Laten wij dus niet slapen zoals de anderen, d.w.z. de geestelijk 'doden', die geen leven uit God hebben. Maar laten wij waken en nuchter zijn (1 Tess. 5:4vv.).

Dit is allereerst een persónlijke vermaning: Ontwaak (enkelvoud)! Opwekking is een persónlijke zaak, zelfs al zijn er nog zoveel mensen bij betrokken. De tien meisjes in Matteüs 25 moesten allemaal wakker worden. Een ander voorbeeld, dat misschien nog meer tot onze verbeelding spreekt, is dat van de doodsbeenderen in Ezechiël 37. Toen de Geest erin blies, voegden ze zich aaneen zoals ze bij elkaar hoorden, dus tot individuele personen. Zo'n persoonlijk ontwaken komt tot stand door de werking van Gods Woord, zoals ook de doodsbeenderen zich aaneenvoegden niet door louter menselijke activiteit, maar doordat het woord van de levende God tot hen kwam.

Het is Góds stem die tot ons komt en die dan krachtig werkzaam is door de Heilige Geest. Ik geef dan ook de voorkeur aan de wijze waarop de eerste woorden van ons vers zijn weergegeven in de Statenvertaling en de Voorhoevevertaling. Daar lezen wij namelijk: 'Daarom zegt Hij: Ontwaak'. Dat is beter dan het min of meer neutrale 'Daarom heet het' in de NBG-vertaling 1951. God Zelf moet er

aan te pas komen om ons uit de slaap te doen ontwaken. Alleen Zijn roepstem is levenwekkend. Hij Zelf herstelt de gemeenschap met Hem, die we tijdens onze 'slaap' niet of nauwelijks konden genieten.

Dat is dus het eerste belangrijke kenmerk van een opwekking naar Gods gedachten: dat Gods Woord weer op de kandelaar wordt geplaatst en dat Gods Geest *hierdoor* mensen wakker schudt. Zo lezen wij bijvoorbeeld in de zeven brieven aan de zeven gemeenten telkens het refrein: 'Wie een oor heeft, laat hij horen wat de Geest tot de gemeenten zegt' (Openb. 2 en 3). Hebben wij een open oor voor de roepstem van de Heer? Zijn Woord zal dan dezelfde uitwerking op ons hebben als het middernachtelijk geroep in de gelijkenis van de tien maagden.

De roepstem 'Zie, de Bruidegom. Ga uit, Hem tegemoet!' zal ons wakker schudden en ons weer zicht geven op de heerlijkheid van Christus (vgl. Matt. 25:6). Want het gaat om Hem, om Zijn relatie met ons, om Zijn liefde die alle toewijding en wederliefde van ons hart vraagt. Het gaat om Zijn heerlijkheid, en om Zijn wederkomst die voor de deur staat, en de praktische gevolgen die dit voor ons heeft. Zoals wij dit in type ook zien bij de bruid in het Hooglied: 'Mijn Geliefde gaat tot mij spreken: Sta toch op, Mijn liefste, Mijn schone, en kom' (Hoogl. 2:10).

5. Tweede aansporing: Sta op uit de doden

De roepstem die tot ons komt, is de stem van Hem die ons liefheeft en die ons van onze zonden heeft gewassen in Zijn bloed. Het is 'Jezus, die mijn ziel bemint', zoals een lied zegt. Het is de stem van de Bruidegom, die ons wakker maakt. Hij wil dat wij ons klaarmaken om Hem te ontmoeten. Wat houdt dat in? Het houdt in dat wij, als wij eenmaal ontwaakt zijn, niet op onze comfortabele 'rustbedden' kunnen blijven liggen. Wij zullen daadwerkelijk opstaan en Hem tegemoet gaan. Daarbij moeten wij alles wat in strijd is met Zijn gedachten achter ons laten (vgl. 2 Tim. 2:19vv.; Hebr. 13:13; Openb. 18:4).

Dat is dus het tweede kenmerk van een opwekking, die naar Gods gedachten is. Er is dan een hernieuwde toewijding aan Christus, een nieuwe levenspraktijk, waarin de opgestane Heer Zelf gestalte in ons krijgt. Hij krijgt dan de plaats in ons leven die Hem toekomt. Dat is voor onszelf ook niets minder dan een opstaan 'uit de doden', zoals de apostel het hier uitdrukt. Wij zullen ons als gelovigen dan duidelijk onderscheiden van de mensen om ons heen, die nog dood zijn in hun misdaden en zonden. Wij zijn *geheel anders* en wij zullen ons ook geheel anders gedragen (Ef. 4:20 NBG-vert.). Wij hebben nieuw leven in Christus ontvangen. Dit maakt ons tot nieuwe mensen, die zichzelf onbesmet van de wereld bewaren (Jak. 1:27).

Paulus zinspeelt hierbij op enkele uitspraken van de profeet Jesaja, waarvan er één heel duidelijk betrekking heeft op de opstanding van het lichaam bij de wederkomst van Christus: 'Herleven zullen uw doden – ook mijn dood lichaam –, opstaan zullen zij. Ontwaak en jubel, u die woont in het stof!' (Jes. 26:19).

Straks zullen wij delen in de eerste opstanding, dat is de opstanding midden tussen de overige doden uit (Fil. 3:11; vgl. Marc. 9:10). Maar in ons leven hier en nu gaat het om wat ik zou willen noemen een voorproef, de praktische toepassing van de waarheid van de eerste opstanding. Wij zijn immers reeds met Christus opgestaan tot een nieuw leven! Onze omgeving zal aan ons zien dat wij vernieuwde mensen zijn. Wij hebben ons 'zondengraf' verlaten en leven en wandelen nu in het licht. Dit 'opstaan uit de doden' markeert het begin van een nieuwe wandel met God.

Als wij echter aan de profetische toepassing van dit vers denken, is het niet alleen van belang voor onszélf, maar ook voor het toekomstige herstel van het volk Israël – mede in het licht van de citaten uit Jesaja. Het geestelijke en nationale herstel van Israël zal eveneens niets minder zijn dan een *opstanding* uit de doden. Zo zegt Paulus het ook letterlijk in de brief aan de Romeinen: 'Want als hun verwerping de verzoening van de wereld is, wat zal hun aanneming anders zijn dan leven uit de doden' (Rom. 11:15).

Ezechiël heeft over Israëls herrijzenis geprofeteerd in de bekende profetie over het dal van de doodsbeenderen (Ezech. 37). Let erop dat de 'opstanding' die hij beschrijft het werk is van Gods Geest. Het is de Geest die levend maakt; het vlees heeft geen enkel nut. 'Toen profeteerde ik, zoals Hij mij bevolen had; en de geest kwam in hen en zij herleefden en gingen op hun voeten staan, een geweldig groot leger (...). Ik zal Mijn Geest in u geven, zodat u herleeft en Ik zal u doen wonen in uw land' (Ezech. 37:10-14). Als wij deze passage echter bezien vanuit het oogpunt van onze eigen menselijke verantwoordelijkheid, dan is het natuurlijk van groot belang of wij als 'profeet' door God kunnen worden gebruikt – dus als Zijn roepstem, als een instrument van de werking van de Geest. Een opwekking is enerzijds volledig Gods werk, maar anderzijds ook het werk van mensen die Hij als Zijn stem kan gebruiken.

6. De belofte: Christus zal over u lichten

Wij komen nu tot het laatste onderdeel van ons vers, dat een heerlijke belofte behelst voor allen die door Christus uit de slaap zijn verzezen. Dit derde kenmerk van een opwekking naar Gods wil zouden wij kunnen typeren als een 'christocentrisch leven'. Wij zijn dan gericht op Christus als het Middelpunt van het nieuwe leven. Dat geldt persónlijk, maar ook in gemeentelijk opzicht.

De apostel zinspeelt hier kennelijk op enkele passages uit Jesaja 60, die spreken over Israëls toekomstig herstel. In de eerste verzen zegt de profeet tegen Sion: 'Sta op, word verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid van de Heere gaat over u op. Want zie, duisternis zal de aarde bedekken en donkerheid de natiën, maar over u zal de Heere opgaan en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden. Volken zullen opgaan naar uw licht en koningen naar uw stralende opgang' (vs. 1-3). Dit thema komt later in het hoofdstuk nog een keer terug: 'De zon zal u niet meer tot licht zijn bij dag, noch de maan tot een schijnsel voor u lichten; maar de Heere zal u tot een eeuwig licht zijn en uw God tot uw luister. Uw zon zal niet meer ondergaan en uw maan niet meer afnemen, want de Heere zal u tot een eeuwig licht zijn en de dagen van uw rouw zullen ten einde wezen' (vs. 19-20).

Het is heel mooi om te zien hoe deze profetische passages door de apostel worden toegepast op de gelovigen in de huidige bedeling. Voor óns is het de heerlijkheid van *Christus*, die over ons opgaat. 'Christus zal over u lichten'. Wij worden nu reeds verlicht door de opgestane Heer, die dood en graf heeft overwonnen en zodoende een nieuwe dag heeft ingeluid voor allen die Hem

toebehoren. In gééstelijk opzicht, zo kunnen wij concluderen, is de dag van het Vrederijk voor ons al aangebroken. De Christus die het stralende Middelpunt is van het komende Koninkrijk, is nu reeds ons Licht. Daarom vermaant de apostel ons ook om nu reeds 'als op de dag' te wandelen (Rom. 13:13). De donkerheid en de duisternis van het oordeel, het duister van de nacht van de zonde, dit alles is voorgoed verdreven. Met Hem wandelen wij in het volle licht. In tijden van opwekking, van geestelijk ontwaken, wordt dit opnieuw beleefd.

Het feit dat deze dingen in Christus nu reeds hun vervulling hebben gevonden, betekent niet dat daarmee de inhoud van de profetie is uitgeput. De geestelijke en praktische toepassing ervan voor onszelf als christenen mag geen afbreuk doen aan de volle reikwijdte van Gods belofte. De éérste vervulling in het heden is juist het onderpand van de láátste en definitieve vervulling in de toekomst. De profetieën van Jesaja houden hun concrete waarde voor Israël in het komende Messiaanse rijk.

Trouwens, ook voor de Gemeente kan er een profetische les aan worden ontleend, zoals blijkt uit vergelijking met het laatste Bijbelboek. Daar lezen wij immers over het nieuwe Jeruzalem, dat uit de hemel zal neerdalen. Dit is niet het aardse Sion, maar Christus' hemelse bruid. Er staat over de hemelstad geschreven: 'En de stad heeft de zon of de maan niet nodig om haar te beschijnen, want de heerlijkheid van God verlichtte haar en haar lamp is het Lam' (Openb. 21:23).

Zowel de hemelse als de aardse hoofdstad van het Vrederijk zullen een bijzondere Lichtbron hebben, namelijk God Zelf. God wordt nu gekend in en door Christus, en daarom voegt het boek Openbaring de naam van het Lam eraan toe! Laten wij ondertussen niet vergeten om werkelijk te wandelen als kinderen van het licht, totdat de heerlijke dag van het komende Vrederijk aanbreekt en de schaduwen vluchten.

Verkrijgbaar bij de christelijke boekhandel, of bij het distributieadres:

CBC, Houten